

Oplegnotitie

08.05432

Agendapunt
8**Onderwerp**

Open source maken van het RIES-stemsysteem; het openbaar maken van de te gebruiken software bij de verkiezingen

Bijlagen

CBCF 08-6b

Opsteller

Mr. J.L.Gunter , projectleider Landelijke Verkiezingen 2008

Datum behandeling

6 maart 2008

Samenvatting

De RIES-software is nu niet volledig in bezit van de waterschappen en dient derhalve te worden aangeschaft. Bij de start van het verkiezingenproject in 2005/6 is er van uitgegaan dat de te gebruiken software aangeschaft zou worden door het Ministerie van BZK. Na het verschijnen van het rapport Korthals Altes heeft BZK alle activiteiten met betrekking tot de aanschaf van de door ons te gebruiken RIES-software stopgezet. Voorts heeft de Tweede kamer op 30 januari 2008 uitgesproken dat bij verkiezingen te gebruiken software openbaar dient te zijn (open source). Dat maakt het noodzakelijk om met de huidige eigenaren in onderhandeling te treden om de software openbaar te kunnen maken. In de ledenvergadering van 4 april as. moet het onderhandelingsresultaat worden goedgekeurd. In het verkiezingenbudget van € 16 mln is geen post begroot voor deze aanschaf.

Veel keuzevrijheid is er niet, omdat het verkiezingenproject inmiddels zo ver is gevorderd (alle aanbestedingen zijn inmiddels gegund) dat het niet aanschaffen nog hogere kosten met zich mee zal brengen.

Besproken in

Uniebestuursvergadering van 15 februari 2008

Standpunten andere partijen

Gezien de nog te voeren onderhandelingen is het niet wijs hierover thans schriftelijke uitspraken te doen. Tijdens de CBCF zal mondeling verslag gedaan worden van de meest recente stand van zaken.

Bestuurlijke aandachtspunten

De leden van de CBCF informeren en vervolgens het onderhandelingsresultaat voorleggen aan de Ledenvergadering ter goedkeuring.

Financiële gevolgen

Geen.

Gevraagd besluit

Instemmen met de ingezette lijn.

Bijlage

Open source maken Ries-software

Achtergrond

In 2005/6 hebben de waterschappen besloten de voorbereiding en een deel van de uitvoering van de 26 verkiezingen bij de waterschappen in 2008 projectmatig aan te pakken. Centraal in deze aanpak stond het eerder bij Rijnland en bij de Dommel gebruikte RIES-stemsysteem. Met een beperkte bijdrage aan Rijnland kon gebruik gemaakt worden van het RIES-stemsysteem, waar Rijnland mede-eigenaar van is. Op dat moment was de opvatting dat het niet nodig was zelf over de eigendomsrechten te

beschikken van het gebruikte stemsysteem. Het ministerie van Binnenlandse Zaken onderzocht op dat moment de mogelijke aanschaf van het RIES-stemsysteem.

In 2006 en 2007 is het RIES-stemsysteem verder doorontwikkeld om het geschikt te maken voor verkiezingen bij 26 waterschappen op basis van de aangepaste Waterschapswet.

Politieke ontwikkelingen

Eind vorig jaar, na publicatie van het rapport Korthals Altes, werd de noodzaak steeds sterker gevoeld, om het RIES-stemsysteem open source te maken.

In die zelfde periode heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken het onderzoek gestaakt om over te gaan tot aanschaf van het RIES-stemsysteem. De echte noodzaak voor het open source maken ontstond met de brief van de Staatssecretaris aan de Tweede kamer in december, waarin zij het open source zijn van het RIES-stemsysteem als voorwaarde opnam om internetstemmen mogelijk te maken.

In het debat op 30 januari jl in de Tweede Kamer (zie. Vergadering), waarin het rapport Korthals Altes werd besproken, werd door de Kamerleden uitgesproken dat software die gebruikt wordt bij verkiezingen altijd open source dient te zijn. De eis van open source wordt nu verwerkt in een ministeriële regeling voor de verkiezingen van 2008.

De stuurgroep verkiezingen heeft op 17 januari 2008 opdracht gegeven aan Het Waterschapshuis om de stappen te zetten, die nodig zijn om het RIES-Stemsysteem open source te maken en tevens te garanderen dat er in 2012 weer landelijke verkiezingen voor de waterschappen georganiseerd kunnen worden en dat we daarbij niet afhankelijk zijn van de huidige externe eigenaren

Huidige situatie

In de projectbegroting die in 2006 is opgesteld is geen ruimte opgenomen om het RIES-stemsysteem open source te maken en te beheren.

Het RIES-stemsysteem is niet allen nodig voor het internetstemmen. Het RIES-stemsysteem vervult een centrale rol in ons gehele verkiezingsproces. Alle contracten, zoals met de drukker en de responsverwerker, gaan uit van het gebruik van het RIES-stemsysteem. Zo ook voor het genereren van de geheime stemcodes, het verwerken van de uitslag, het automatiseren van de kandidaatstellingsprocedures etc. hebben wij het RIES-stemsysteem nodig.

Het uniebestuur stelt voor om het open source maken van het RIES-stemsysteem te financieren bij voorkeur middels een éénmalige extra bijdrage van de waterschappen van € nog in te vullen. Voor de verdeling van dit bedrag over de waterschappen wordt voorgesteld aan te sluiten bij de gebruikelijke unieformule.

Overige risico's

Indien internetstemmen om welke reden dan ook niet doorgaat zullen de kosten van de verkiezingen hoger gaan uitvallen. Voor het terugzenden van de uitgebrachte stemmen en de responsverwerking zijn dan extra middelen nodig. Bij een opkomstpercentage van 30 (uitgangspunt begroting verkiezingen) zullen de extra kosten ongeveer € 1mln zijn. Aan besparingsmogelijkheden bij Het Waterschapshuis is ongeveer € 100.000 voorzien (is deels afhankelijk van de fase, waarin het internetstemmen wordt afgeblazen).